

## 230.

**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH I MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH**

z dnia 6 marca 1930 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Komunikacji, Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Robót Publicznych o obowiązku dostarczania samolotów jako środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju.

Na zasadzie art. 4 ust. 3, art. 9 ust. 3 i art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia

12 listopada 1927 r. o obowiązku dostarczania środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 883) zarządza się co następuje:

Do art. 1-go.

§ 1. Za „samoloty” uważać należy te statki powietrzne lądowe lub wodne, które są cięższe od powietrza i posiadają własny napęd.

Do art. 3-go.

§ 2. Przez obowiązek dostarczenia samolotu z potrzebną obsługą zdolną do jego prowadzenia, rozumieć należy obowiązek dostarczenia samolotu z załogą, t. j. personelem technicznym, niezbędnym do obsługi danego samolotu przed odlotem i pilotowania w czasie lotu.

W wypadku gdy obowiązany do dostarczenia samolotu sam go obsługuje i prowadzi i nie ma świadectw członka załogi, uprawniających go do pilotowania samolotów z pasażerami, albo też nie posiada takich świadectw wogóle, a nie jest w możności dostarczenia załogi zdolnej do obsługi i prowadzenia, obowiązek ten ogranicza się do oddania do dyspozycji osoby, uprawnionej do korzystania ze świadectw, samego tylko samolotu.

§ 3. Koszt materiałów pędnych oraz wyżywienia załogi (o ile załoga została dostarczona) przez czas trwania obowiązku świadczenia obciąża osobę obowiązaną do dostarczenia samolotu.

Do art. 4-go.

§ 4. Ministerstwo Komunikacji założy i będzie utrzymywać w stałej ewidencji wykazy alfabetyczne wszystkich posiadaczy samolotów według przynależności samolotów do poszczególnych portów ojczy-  
stych.

§ 5. Na podstawie wymienionych w § 4 wykazów alfabetycznych Ministerstwo Komunikacji układa co roku, celem zapewnienia kolejności i równo-

mierności przy powoływaniu do świadczeń, listy kolejności osób obowiązanych do dostarczenia samolotów.

**§ 6.** W listach kolejności wykazuje się wszystkie osoby posiadające samoloty, z wyjątkiem tych osób, które, w myśl art. 5, ustęp pierwszy, punkty 1 — 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 883) zwolnione są od obowiązku dostarczania samolotów na rzecz wojska w czasie pokoju oraz z wyjątkiem tych osób, które posiadają wyłącznie samoloty, wyłączone w myśl art. 5, ustęp drugi, punkty 1 — 6 tego rozporządzenia z pod obowiązku ich dostarczenia.

Natomiast osoby, które posiadają prócz samolotów zwolnionych od obowiązku ich dostarczenia na rzecz wojska, również samoloty od tego obowiązku niezwolnione, powinny być zamieszczone w listach kolejności, a przy ich nazwiskach należy obok samolotów podlegających obowiązkowi ich dostarczenia wykazywać w osobnych rubrykach także ilość i rodzaj samolotów zwolnionych od tego obowiązku.

W razie zwolnienia pewnych kategorii osób lub samolotów od obowiązku ich dostarczenia w myśl ustępu ostatniego art. 5 powołanego wyżej rozporządzenia należy zwolnienie takie zaznaczyć w wykazie alfabetycznym (§ 4).

**§ 7.** Przy układaniu list kolejności należy przestrzegać następujących zasad:

Przedewszystkiem powinny być umieszczone osoby fizyczne lub prawne, posiadające samoloty dla innych celów niż zarobkowe, naukowe i szkolne w kolejności liczby posiadanych samolotów, a następnie dopiero posiadacze samolotów dla celów zarobkowych, naukowych lub szkolnych.

Pozatem posiadacze dwu lub więcej samolotów wyprzedzają w liście kolejności posiadaczy jednego samolotu, a posiadacze samolotów używanych dla celów przemysłowych i handlowych posiadacze samolotów dla celów aerofotografii i aerofotogrametrii.

**§ 8.** Przy wydawaniu nakazów dostarczenia samolotów na rzecz wojska w czasie pokoju należy przestrzegać porządku ustalonego w liście kolejności.

Wyjątki są dopuszczalne bądźto z powodów, które powstały po sporządzeniu listy kolejności, bądź też z uwagi na obiekt podlegający przewiezieniu. W tych ostatnich wypadkach w miejsce osoby zwolnionej od dostarczenia samolotu powinna być pociągnięta do tego świadczenia osoba znajdująca się na liście kolejności pod następną liczbą kolejną lub też osoba dysponująca odpowiednim samolotem. Osoba zwolniona, po ustaniu powodu zwolnienia, powinna być pociągnięta do świadczenia bezpośrednio przed osobą, na którą wedle listy kolejności przypadłoby następne świadczenie.

Decyzja w sprawach kolejności i odstępowania od niej należy do władzy wydającej nakazy dostarczenia (§ 14 ust. 2).

**§ 9.** Listy kolejności na każdy rok następny powinny być sporządzone najpóźniej na dzień 15 grudnia roku poprzedzającego. Powinny być one ogłaszane corocznie w Monitorze Polskim.

Pierwsza lista kolejności winna być ułożona i ogłoszona w ciągu dwóch miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

**§ 10.** Ze względów wyjątkowych, spowodowanych szybkością samolotu jako środka przewozowego, można żądać dostarczenia samolotu jako środka przewozowego od wszystkich osób obowiązanych do dostarczenia samolotu, zamieszkałych w promieniu 100 klm od miejsca, do którego samolot ma być dostarczony.

Do art. 5-go.

**§ 11.** Samoloty będące w posiadaniu funkcjonariuszów państwowych i samorządowych, wojskowych w służbie czynnej oraz osób duchownych, podlegają obowiązkowi świadczenia na rzecz wojska w czasie pokoju, o ile właściwa władza nie orzeknie, że samoloty te są im niezbędnie potrzebne celem wykonywania służby, względnie posług religijnych.

Fakt zwolnienia od obowiązku dostarczenia samolotów, będących w posiadaniu funkcjonariuszów państwowych i samorządowych, wojskowych w służbie czynnej oraz osób duchownych, udowadnia się poświadczeniem bezpośredniej władzy przełożonej, a o ile chodzi o duchownych — poświadczeniem, wydanym przez właściwego wojewodę, że wspomniane samoloty są im niezbędnie potrzebne dla wykonywania służby względnie posług religijnych.

Do art. 7-go.

**§ 12.** O potrzebie korzystania z samolotów w myśl art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 883) decyduje Minister Spraw Wojskowych, względnie właściwi terytorjalnie Dowódcy Okręgów Korpusów.

W szczególności władze wyżej wspomniane decydują, czy zachodzi służbowa potrzeba korzystania z samolotu, jako środka przewozowego, celem służbowego przewozu osób względnie rzeczy.

Za służbowy przewóz rzeczy, względnie przewóz rzeczy w związku z podróżą służbową, uważa się również przewóz instrumentów, narzędzi oraz innych materiałów mogących się zmieścić w samolocie, nie zagrażających niebezpieczeństwem uszkodzenia samolotu w czasie lotu oraz dopuszczonych na mocy obowiązujących przepisów do przewozu samolotami.

**§ 13.** Do korzystania z samolotu jako środka przewozowego są uprawnione na podstawie pisemnego rozkazu wyjazdu wyłącznie osoby, pełniące czynną służbę wojskową.

Do art. 6-go, 8-go, 9-go i 10-go.

**§ 14.** Prawo wystawiania zapotrzebowania celem dostarczenia samolotu posiadają władze wymienione w § 12.

Zapotrzebowania te należy skierowywać do Ministerstwa Komunikacji, które na podstawie tych zapotrzebowań wydaje nakaz dostarczenia samolotu, jako środka przewozowego, sporządzony według

wzoru Nr. 1, załączonego do niniejszego rozporządzenia.

**§ 15.** W czasie trwania stanu wyjątkowego, w wypadkach klęsk żywiołowych oraz zarządzenia asystencji wojskowej (art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 listopada 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 883) władze wymienione w § 12 mają prawo do wystawiania na rozkazach wyjazdu zezwoleń na bezpośrednie wystawianie zapotrzebowań na samoloty, a w szczególności także na samoloty, służące do celów wymienionych w pp. 4, 5 i 6 art. 5 powołanego wyżej rozporządzenia oraz samoloty, będące własnością lub w posiadaniu związków komunalnych.

**§ 16.** Uprawniony w myśl § 15 powinien zwrócić się do zawiadowcy portu lotniczego (lotniska) a w braku takiego do osoby nadzorującej lotnisko z ramienia władz państwowych, na którym samolot podlegający świadczeniu znajduje się, z żądaniem dostarczenia samolotu, okazując przytem swój dokument legitymacyjny.

Za dokument legitymacyjny uważa się rozkaz wyjazdu (§ 15).

Na zasadzie okazanego rozkazu wyjazdu zawiadowca portu względnie osoba nadzorująca lotnisko z ramienia władz państwowych wystawia pisemny nakaz dostarczenia samolotu.

Nakaz ten winien być sporządzony według wzoru Nr. 2 załączonego do niniejszego rozporządzenia.

O wystawionym przez się nakazie zawiadowca portu względnie osoba nadzorująca lotnisko z ramienia władz państwowych powinna przesłać dwa meldunki, jeden do Ministerstwa Komunikacji, drugi do władzy wystawiającej rozkaz wyjazdu.

Przy wyznaczaniu samolotów do świadczeń, zawiadowca portu względnie osoba nadzorująca lotnisko z ramienia władz państwowych, powinna wybierać z listy kolejności ogłoszonej w Monitorze, te samoloty, których stałe miejsce postoju (port ojczysty) znajduje się na podległym lotnisku.

Do art. 15-go.

**§ 17.** Stawki, należne tytułem wynagrodzenia za dostarczenie samolotów jako środka przewozowego, będą ustalane trybem przewidzianym w art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 883) i po uprzednim wysłuchaniu opinii Ministerstwa Komunikacji, będą ogłaszane dla poszczególnych powiatów w dziennikach urzędowych województw.

Przy ustalaniu stawek wynagrodzenia należy brać pod uwagę rzeczywiste koszty utrzymania samolotu i obsługi oraz zużytych materiałów pędnych przez okres czasu, liczony od chwili odlotu samolotu do wyznaczonego miejsca dostarczenia tego samolotu do chwili powrotu jego na lotnisko, z którego odleciał, oraz koszty związane z przybyciem członków załogi do miejsca odlotu samolotu i powrotem ich od tego miejsca do miejsca zamieszkania.

W wypadku przewidzianym w § 2 ust. 2 niniejszego rozporządzenia stawki oblicza się tylko biorąc pod uwagę koszt użycia samolotu i ewentual-

nych materiałów pędnych, dostarczonych przez posiadacza samolotów.

Wynagrodzenie za spełnienie obowiązku dostarczenia środka przewozowego obciąża budżet Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Do art. 16-go.

**§ 18.** W wypadku zniszczenia lub uszkodzenia dostarczonego samolotu, powiatowa władza administracji ogólnej, na obszarze której to zniszczenie lub uszkodzenie nastąpiło, zawiadamia o tem niezwłocznie drogą najkrótszą (telefonicznie względnie telegraficznie) Ministerstwo Komunikacji, które wyda zarządzenia, mające na celu stwierdzenie stopnia uszkodzenia względnie zniszczenia samolotu oraz okoliczności, w których to zniszczenie względnie uszkodzenie nastąpiło.

Zgłaszanie pretensyj o odszkodowanie z powodu utraty, zniszczenia lub uszkodzenia samolotu należy, w terminie 1 roku od daty zajścia wypadku kierować do Ministerstwa Komunikacji za pośrednictwem właściwej terytorjalnie władzy powiatowej administracji ogólnej.

Zgłaszający pretensję o odszkodowanie powinien dołączyć do tego zgłoszenia nakaz dostarczenia samolotu, tudzież potwierdzenie o korzystaniu z niego, przewidziane w art. 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 listopada 1927 roku (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 883). Dla ustalenia okoliczności mających być podstawą rozstrzygnięcia, powiatowa władza administracji ogólnej przeprowadza rozprawę ustną w trybie określonym w art. 45 — 48 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 roku o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

**§ 19.** Wyplata odszkodowania z tytułu zniszczenia, utraty lub uszkodzenia środka przewozowego obciąża budżet Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Do art. 17-go.

**§ 20.** O ile korzystający z samolotu uścił wynagrodzenie za użycie tego samolotu, — to zwrot tego wynagrodzenia wypłaca płatnik tej formacji, do której korzystający z samolotu należy, a to na zasadzie kwitu, tudzież złożonego mu rozkazu wyjazdu, o ile w szczególnych wypadkach Minister Spraw Wojskowych nie zarządzi inaczej.

Gdy korzystający z samolotu wynagrodzenia nie zapłacił (ust. 2 art. 17), powinien o tem niezwłocznie złożyć meldunek swej władzy przełożonej, która spowoduje natychmiastowe przekazanie tej należności przez płatnika do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczącego.

**§ 21.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu.

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *H. Józewski*

Minister Komunikacji: *Kühn*

Kierownik Ministerstwa Skarbu: *Ignacy Matuszewski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Robót Publicznych: *Matakiewicz*

Wzór Nr. 1

do § 14 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 1930 r. (poz. 230).

MINISTERSTWO KOMUNIKACJI

Nr. . . . .

N A K A Z

**dostarczenia samolotu, jako środka przewozowego, na rzecz wojska w czasie pokoju,**

Na zasadzie art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 listopada 1927 roku o obowiązku dostarczania środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 883) i na zasadzie § 14 rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 6 marca 1930 roku (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 230), oraz wskutek pisemnego zapotrzebowania z dn. . . . . 1930 r.

Nr. . . . . wystawionego przez . . . . . na zasadzie . . . . . a zgłoszonego w Ministerstwie Komunikacji przez . . . . .

Ministerstwo Komunikacji nakazuje p. . . . . zamieszkałemu w . . . . .

dostarczyć jako środka przewozowego na rzecz wojska w czasie pokoju następującej ilości . . . . . samolotów zarejestrowanych w rejestrze państwowym polskich statków powietrznych:

- a) Nr. rejestru . . . . . znaki przynależności państwowej i rejestracji . . . . . typ, serja i Nr. . . . . zaopatrzony w silnik typu . . . . . serja i Nr. . . . .
- b) Nr. rejestru . . . . . znaki przynależności państwowej i rejestracji . . . . . typ, serja i Nr. . . . . zaopatrzony w silnik. Typ, serja i Nr. . . . .
- c) Nr. rejestru . . . . . znaki przynależności państwowej i rejestracji . . . . . typ, serja i Nr. . . . . zaopatrzony w silnik. Typ, serja i Nr. . . . .

wraz z niezbędną do obsługi i utrzymania w stanie należytej sprawności i porządku ilością członków załogi, a w szczególności . . . . .

Samoloty wyżej wymienione winny się znajdować w stanie gotowym do odlotu dn. . . . . 19 . . . . r. o godz. . . . . na lotnisku w . . . . . a załoga ich powinna oddać się do dyspozycji p. . . . .

Samoloty te mogą być użyte najwięcej na przeciąg . . . . . słownie . . . . . godzin i za używanie ich posiadacz ma prawo otrzymać od Skarbu Państwa wynagrodzenie według stawki . . . . . taryfy, ustalonej rozporządzeniem wojewody w . . . . . z dnia . . . . . 19 . . . . r. (Dz. W. Nr. . . . . poz. . . . .).

Niewykonanie niniejszego nakazu podlega karze, przewidzianej w art. 18 powołanego w ustępie poprzednim rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

Podpis . . . . .

Wzór Nr. 2

do § 16 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 1930 r. (poz. 230).

ZAWIADOWCA PORTU LOTNICZEGO MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

w . . . . . Nr. . . . .

N A K A Z

**dostarczenia samolotu, jako środka przewozowego, na rzecz wojska w czasie pokoju,**

Na zasadzie art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 listopada 1927 roku o obowiązku dostarczania środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 883) i na zasadzie § 16 rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 6 marca 1930 roku (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 230) oraz wskutek przedstawionego rozkazu wyjazdu Nr. . . . . z dn. . . . . 19 . . . . r. wystawionego przez . . . . . dla . . . . .

. . . . . nakazuję p. . . . . zamieszkałemu w . . . . .

dostarczyć, jako środka przewozowego na rzecz wojska w czasie pokoju, następującej ilości . . . . . samolotów zarejestrowanych w rejestrze państwowym polskich statków powietrznych:

- a) Nr. rejestru . . . . . znaki przynależności państwowej i rejestracji . . . . . typ, serja i Nr. . . . . zaopatrzony w silnik typu . . . . . serja i Nr. . . . .
- b) Nr. rejestru . . . . . znaki przynależności państwowej i rejestracji . . . . . typ, serja i Nr. . . . . zaopatrzony w silnik typu . . . . . serja i Nr. . . . .

wraz z niezbędną do obsługi i utrzymania w stanie należytej sprawności i porządku ilością członków załogi, a w szczególności . . . . .

Samoloty wyżej wymienione winny się znajdować w stanie gotowym do odlotu dn. . . . . 19 . . . r. o godz. . . . . na lotnisku w . . . . . a załoga ich powinna oddać się do dyspozycji p. . . . .

Samoloty te mogą być użyte najwięcej na przeciąg . . . . . słownie . . . . . godzin i za używanie ich posiadacz ma prawo otrzymać od Skarbu Państwa wynagrodzenie według stawki . . . . . taryfy, ustalonej rozporządzeniem wojewody w . . . . . z dnia . . . . . 19 . . . r. (Dz. W. Nr. . . . . , poz. . . . . ).

Niewykonanie niniejszego nakazu podlega karze, przewidzianej w art. 18 powołanego w ustępie poprzednim rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

. . . . . dn. . . . . 19 . . . r.

M. p. i podpis . . . . .

---